

a v čase. Není zcela jasné, do jaké míry budou budoucí národní měřítka výstupů vzdělávání žáků schopna hodnotit vyšší myšlenkové dovednosti a mezipředmětové kompetence, pokud vezmeme v úvahu, že národní testování a standardizované testy budou vycházet z konkrétních vzdělávacích programů.

Existují závažné nedostatky v informacích na úrovni systému

Neexistují kritéria pro měření socioekonomického zázemí žáků

Třebaže bylo dosaženo významného pokroku v dostupnosti a kvalitě demografických, administrativních a kontextových dat, přetrvávajícím závažným nedostatkem je nedostupnost dat o socioekonomickém zázemí žáků. V současnosti data sebraná ze škol neobsahují informace o socioekonomickém statusu žáka ani školy. Jedinou dostupnou informací na úrovni školy je věk, pohlaví, národnost a speciální vzdělávací potřeby žáků. Absence kvalitních informací o socioekonomickém zázemí žáků je překážkou spolehlivých výzkumů o dopadu zázemí na výkon žáka, a tudíž i omezuje schopnost systému zjistit, zda dosahuje stanovených cílů v oblasti rovných příležitostí. Další oblastí, která by si zasloužila pozornost, je první jazyk, tj. jazyk, kterým se mluví v domově žáků. Vezmeme-li v úvahu důležitost dokonalého zvládnutí jazyka výuky, bylo by užitečné shromáždit taková data nejen ke zlepšení rozhodovacího procesu na úrovni škol, ale také k vytvoření národní koncepce a metodiky pro učitele ve vztahu k žákům, jejichž mateřským jazykem není čeština.

Existují i další nedostatky v datech sbíraných ze škol

Zásadním problémem ve sběru dat z jednotlivých škol prováděném Ústavem pro informace ve vzdělávání je skutečnost, že informace nejsou poskytovány na úrovni jednotlivého žáka. Místo toho školy podávají agregovaná data (např. počet žáků ženského pohlaví v ročníku). Toto zabraňuje – jak bylo popsáno výše – dostupnosti informací o zázemí jednotlivých žáků. Dalším příkladem zásadního nedostatku je nedostupnost informací o hodnocení jednotlivých žáků (např. klasifikace na konci každého pololetí), včetně klasifikace v maturitní zkoušce organizované školou. Všeobecně absence dat o jednotlivcích znemožňuje analýzy na úrovni jednotlivého žáka, včetně pohybu žáka vzdělávacím systémem. Údaje o učitelích také mají výrazné mezery, např. chybí údaje o jejich kvalifikaci a dalším vzdělávání. Všeobecně se zdá, že není dostatek flexibility potřebné k implementaci dlouhodobé vize pro rozvoj základních statistik a indikátorů, protože ÚIV je vázáno právním předpisem.

V systému neexistuje důraz na zjišťování nerovností

Rovnost nepatří mezi výrazné priority v současné národní vzdělávací politice (viz kapitola 2). Vzdělávací systém nestanovuje zvláštní cíle k odstranění nerovných příležitostí ve vzdělávání některých skupin, jako jsou žáci ze znevýhodněného prostředí, Romové, žáci s postižením, žáci žijící v odloučené lokalitě nebo žáci se statutem imigranta. Sběr dat ze škol pouze určí počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami podle různých druhů škol. Výsledkem toho je skutečnost, že hodnocení na úrovni systému nezahrnuje kritéria naplňování cílů v oblasti rovných příležitostí. To neumožňuje systematicky a komplexně monitorovat nerovnosti ve vzdělávacím systému.